

AŞIRI DENETİM AMACA AYKIRI, AŞIRININ ÖLÇÜSÜ NEDİR?

Prof. Dr. Çelik Kurtoğlu

"iyi şirket" Danışmanlık A.Ş.

Piyasa mekanizması kendi kuralları ile sistemik sorunlar yaratmadan işleyemiyor. Bu doğal, çünkü oyuncuların hareketlerini belirleyen bilgi ortamı saydam değil; tarafların daha saydam olmaya özendirilmeleri için sistemler ve böyle sistemlerin işleyişini izlemek için denetleyici, yol gösterici, gözleyici mekanizmalar kurulması gerekli.

Denetim hiçbir şekilde abartılmaması gereken bir politika aleti, çünkü ne denli sıkılaştırılırsa, ideal teşvik ortamından o denli uzaklaşılır, taraflar kendi öz çıkarları doğrultusunda hareket etmeye öncelik verirler. Sarbanes Oxley yasası son zamanlarda bunun en güzel örneğini oluşturmaktadır. SOX'a kadar ABD yeni şirket kurmak isteyenler, işlerini genişletmek isteyenler için dünyadaki cennet iken, SOX'un getirdiği çok sıkı düzen nedeniyle şirketler ABD'nin yakınından bile geçmemeğe özen gösteriyor.

Bankacılık sektörünün en önemli kuruluşu olan Institute of International Finance (IIF) kendi "kendini yönetim"le "daha fazla yönetmelik" tercihlerini tartışırken, amacın geliştirilmiş özendirici sistemler ve yapılarla piyasadaki aksamaları gidermeyi amaç edinen girişimler olduğunu vurgulamakta. (C.Dallara, Financial Times, 12 May, 2008)

Küresel ekonominin büyümeyi sürdürebilmesi için dört alanda harekete geçmek gerekiyor:

- Şirketler risk yönetimini ön plana çıkartmalı ve bunu iş plan ve hedefleriyle bütünleştirerek yapmalı, sermaye yeterlilik koşulu karşılanmalı ve bu piyasalarda disiplin sağlanmasıyla desteklenmeli
- Tüm endüstrideki uygulamaların kalitesinin yükseltilmesi için toplu hareket edilmeli
- Piyasalardaki aksaklıklarını çarpıklıkların düzeltilmesi için piyasa kaynaklı özendiriciler geliştirilmeli
- Piyasaları gözleyici ve düzenleyici özendiricilerle risk yönetiminin kalitesi yükseltilmeli, müdebbir davranış uygulamaları yerleştirilmeli.

Bunun için

- Risk yönetim standartlarının
- Bilanço dışı enstrümanların
- Likidite riskinin
- Değerlemenin
- Kredi teminatlandırma standartlarının
- Derecelendirme sürecinin
- Saydamlık ve kamuya bilgi açıklamanın kalitesinin iyileştirilmesi gerekmektedir.

IIF bu başlıkların herbiri için somut öneriler geliştirmektedir.